

ATL

Lantbrukets Affärstidning

Måndagen den 24 maj 2010

2 mars 2010

Nyheter

Fler väljer gmo-soja till grisarna

Lantmännens försäljning av genmodifierad soja till grisproducenter har ökat kraftigt, rapporterar Ekot.

Andelen genmodifierad soja som Lantmännen säljer till grisbönder som blandar sitt eget foder har på ett år ökat från 10 till 30 procent.

Annika Bergman, ordförande för Sveriges grisföretagare, säger till Ekot att hon inte har några synpunkter på detta. Gmo-soja i grisfoder är inte olagligt i Sverige och det finns som bekant inte heller någon branschöverenskommelse om att undvika gmo i grisfoder.

Åsa Domeij, miljöchef på detaljhandelskoncernen Axfood, säger sig dock vilja ha en märkning av kött från grisar som ätit gmo-foder, så att konsumenterna kan göra ett val.

ATL.nu

info.atl@lrfmedia.lrf.se

Lantbrukets Affärstidning

Måndagen den 24 maj 2010

2 nov 2009

Nyheter

Polska odlare mörkade om "gmo-fria" majsen

Lantmännens polska leverantörer garanterade gmo-fri vara. Men leveranserna innehöll upp till 50 procent av den genmodifierade majsen MON 810. Följden blev att svenska bönder köpte felmärkt foder i somras.

- Det värsta med det här är att odlare i Polen har mörkat rakt igenom när det gäller gmo, säger Kjell Larsson, foderdivisionschef på Lantmännen. Han har just fått veta hur Lantmännen kunde få ett parti foder med rekordhöga halter gmo-majs i juni.

Efter fyra månaders tjtande kom det en rapport i ett tjockt kuvert från Nederländerna. Så här ska det ha gått till:

Lantmännen beställde 1 500 ton gmo-fri majs av sin nederländska handelspartner. Partnern skickade beställningen vidare till sitt polska dotterbolag. En silo i Gdansk hamn reserverades för ändamålet. Silon fylldes sedan på med den beställda majsen genom 58 lastbilslass från 24 olika företag. Några av företagen var enskilda bönder, andra större grossister. Med hjälp av leveransprov har man kunnat spåra vilka företag som levererade gmo-majsen. Analysen visade att två av företagen, Polskie Mlyny, eller Polish Mills, och ett dotterbolag till detta, hade höga halter av gmo.

Tillsammans har de två företaget levererat 185 ton majs med ett genomsnittligt innehåll på 36 procent gmo-majs. Det stämmer bra med den halt på 4 procent som sedan uppmättes i Lantmännens parti på 1 500 ton.

De två polska företagen har varken i kontrakt eller på fakturor talat om att de handlat med gmo-produkter, något som EU:s lagstiftning kräver. Polsky Mlyny har garanterat gmo-fri vara i sitt avtal med det nederländska handelshuset. Polsky Mlyny skyller på sina leverantörer - bönderna.

Polen är ett av de länder som kämpar i EU för att få behålla sitt nationella förbud mot produktion av gmo-utsäde och handel med gmo. Samtidigt tillåter landet sina bönder att importera och använda gmo-utsäde från andra EU-länder, en möjlighet som kan ha utnyttjats här.

Lantmännen räknar inte med att få veta mer än så här.

- Nu snokar vi inte mer i polska förehavanden. Polsky Mlyny säger att odlarna intygat att de odlar gmo-fritt. Så jobbar ju vi också, med intyg från bönderna. Sedan verkar inte Polsky Mlyny ha haft särskilt bra stickprovskontroller, säger Kjell Larsson.

Behåller ni er nederländske handelspartner?

- O ja. De kan det här med kontrollprogram. Men de har inte bedömt det nödvändigt i Europa. Nu har de kommit på andra tankar. De kommer att testa varje enskild lastbilsleverans för gmo framöver.

Anna Rosenberg

040-601 64 68

anna.rosenberg@lrfmedia.lrf.se

Lantbrukets Affärstidning

Måndagen den 24 maj 2010

Nyheter

13 juli 2009

GMO-majs i foder till halländska mjölkbönder

För första gången har för höga halter av gmo hittats i importerad fodermajs. Mängden otillåten gmo är också rekord för Lantmännen.

Vid en ren rutinkontroll hittades i förra veckan 3,9 procents inblandning av gmo i ett parti gmo-fri majs odlad i Polen. Partiet hade Lantmännen köpt från ett holländskt handelshus.

Det är köpt som gmo-fri europeisk vara av en leverantör som vi aldrig har haft problem med tidigare, säger Kjell Larsson, fodersäkerhetsansvarig på Lantmännen.

Både det holländska handelshuset och Lantmännen, som levererat foderprodukter till bönder utan rätt märkning, har enligt Kjell Larsson handlat i god tro. Cirka 100 ton av partiet på totalt 1200 ton har levererats vidare till bönder, mest mjölkbönder i Halland.

Borde varit märkt

Det märkliga är att den som satte det här partiet i marknaden inte har märkt det. Och hade handelshuset som sålde det till oss vetat om det hade vi aldrig fått varan eftersom vi har kontrakt på att det ska vara gmo-fritt, säger Kjell Larsson.

Det var förra tisdagen som upptäckten gjordes vid en stickprovskontroll. Sen tog det några dagar innan man hade verifierat att det man hade i lager var av samma sort. Så fort det stod klart stoppades vidare försäljning. Sen kontrollerades med särskild provtagning den ersättningsvara som fanns i en annan anläggning. Och den är garanterat gmo-fri.

Vad händer med den fodermajs som redan har gått ut till bönderna?

Vi har pratat med mejerierna och de ser det som ett olycksfall i arbetet. Några krav på återtag från gårdarna har inte heller framförts, säger Kjell Larsson.

Rekord

Normalt är det importerad soja som är problemet, i majs har man aldrig tidigare sett att de tillåtna halterna har överskridits. För att en produkt ska betraktas som gmo-fri får inte halten överskrida 0,9 procent. I partiet, som togs in via Falkenberg, uppmätte Lantmännen vid sin stickprovskontroll 3,9 procents inblandning av gmo, en rekordhög halt. Beteckningen är MON 810, en sort som är godkänd och tillåten för odling i EU.

Det här visar bara att EU är full av gmo, fast vi inte vill se det, konstaterar Kjell Larsson.

Dan Birgerson

040-601 64 81

Dan.Birgerson@lrfmedia.lrf.se

Lantbrukets Affarstidning

Måndagen den 24 maj 2010

16 juli 2009

Nyheter

Kan inte garantera gmo-fri mjölk

Arla inte kan uppfylla löftet om gmo-fri mjölk, sedan Lantmännen sålt 100 ton foder med inblandning av gmo-majs till ovetande bönder i Sydsverige.

Fodret fanns på marknaden mellan den 16 juni och 6 juli, sålt av Lantmännen i Falkenberg och Åhus. Sen var Lantmännens analyser klara och fodret stoppades.

Men då var skadan redan skedd. Ett 50-tal mjölk- och grisbönder i Halland, Småland och Skåne har köpt fodret som gmo-fritt.

Upptäckten gjordes vid Lantmännens egen rutinkontroll. Företaget vet fortfarande inte vad som har hänt. De har köpt fodermajsen av ett nederländskt handelshus.

Polsk majs

- Vårt avtal säger att vi ska få europeiskt odlad gmo-fri majs. Vi vet av fraktdokumentet att varan är lastad i Polen. Vi tror att den är odlad där också, men vi undrar när den blev kontaminerad, säger Kjell Larsson, foderkvalitetsansvarig.

Lantmännen väntar på att det nederländska handelshuset ska utreda misstaget.

- De tycker att det här är lika besvärande som vi. Vi tycker det är oacceptabelt, säger Kjell Larsson.

Under tiden har Lantmännen skrivit brev till att berörda bönder och ringt berörda företag.

Arla underrättades tidigare i veckan. Företaget har lovat konsumenterna att deras mjölk är gmo-fri i varje led.

- Nu kan vi inte hålla det löftet, vilket är ett bekymmer. Det finns inget vi kan göra. Vi vet inte vilka gårdar som drabats och fodret är troligen redan konsumerat, säger Tobias Wåhlén, presschef på Arla.

För att en produkt ska betraktas som gmo-fri får inte halten överskrida 0,9 procent. I partiet, som togs in via Falkenberg, uppmätte Lantmännen vid sin stickprovskontroll 3,9 procents inblandning av gmo, en rekordhög halt. Beteckningen på majsen är MON 810, en sort som är godkänd och tillåten för odling i EU.

EU fullt av gmo

- Det här visar bara att EU är full av gmo, fast vi inte vill se det, konstaterar Kjell Larsson.

Att kor äter foder med genmodifierad majs påverkar inte kvaliteten på mjölken.

Branschorganisationen Svensk Mjölk har ändå en policy att kornas foder ska vara gmo-fritt eftersom man tolkar konsumentopinionen som gmo-skeptisk.

Skånemejeriers ordförande Anders Olsson är själv mjölkbonde som handlar foder från

Lantmännen. Han blir mycket bekymrad när han via ATL får veta om det kontaminerade fodret.

- Det här är helt och hållet Lantmännens ansvar. De måste ha brister i sitt

kvalitetssäkringssystem. Sveriges mejerier ska vara gmo-fria, säger han.

Kan du själv ha köpt fodret med för höga halter GMO?

- Det vet jag inte. Då förutsätter jag att jag blir informerad, säger Anders Olsson

Anna Rosenberg

040-601 64 68

anna.rosenberg@lrfmedia.lrf.se

ATL

Lantbrukets Affärstidning

Måndagen den 24 maj 2010

Nyheter

16 juli 2009

Mjölkbonde vill slippa krav på gmo-fritt

Mjölkbonden Magnus Karlman blev varken förvånad eller arg när han fick veta att fodret han köpt innehöll för mycket gmo-majs.

- Det här kommer nog att hända oftare framöver, säger han.

Foderleveransen från Lantmännen såg ut precis som vanligt. Bröderna Karlman hanterade det också precis som vanligt i robotladugården med de 300 korna. Men under onsdagen dämp det ner ett brev från Lantmännen som berättade att leveransen innehållit en för hög halt av gmo-majs.

- Jag blev inte särskilt upprörd. Gmo är ju inget farligt. Det är ju inte mycket mer än avancerad växtförädling, säger Magnus Karlman.

Svårt att skilja ut gmo-fritt

När hela världen börjar bli full av gmo-grödor kommer det bli svårare att skilja ut det gmo-fria, resonerar Magnus Karlman.

Incidenten med det kontaminerade fodret kommer att upprepas.

I stället borde Sveriges mejerier och fodertillverkare vara med, anser han. Nu måste svenska mjölkbönder köpa dyrt gmo-fritt foder, något som fördyrar produktionen och försämrar konkurrenskraften.

- Det är så typiskt svensk livsmedelsindustri. Den leder till att den svenska produktionen avvecklas, säger han.

Bröderna Karlman levererar mjölk till Arla, som liksom andra svenska mejerier lovat konsumenterna gmo-fri mjölk. Det löftet borde reserveras för de ekologiska, anser Magnus Karlman.

- Men hur man omvänder konsumenterna, det är den stora frågan, säger han.

- Våra regler är tokiga. Rätt använt är gmo något positivt, säger Magnus Karlman utanför Växjö som fick en foderleverans med hög gmo-halt.

Anna Rosenberg

040-601 64 68

anna.rosenberg@lrfmedia.lrf.se

Lantbrukets Affärstidning

Måndagen den 24 maj 2010

14 oktober 2005

Nyheter

Swedish Meats öppnar för gmo-foder

Från årsskiftet släpper Swedish Meats kravet på gmo-fritt gris- och nötfoder.

Uppskattningar från Svenska Lantmännen säger att gmo-friheten skulle kosta över 80 miljoner kronor nästa år. Ohållbart anser Swedish Meats som menar att beslutet att tillåta gmo-soja i djurfoder är en anpassning till världsmarknaden.

Om handel, konsumenter och storhushåll hade visat en vilja att betala mer för gmo-fritt kött så hade beslutet mycket väl kunnat bli annorlunda.

- Vi lyfter kravet på gmo-frihet både för grisfoder och nötfoder. Vi har inte fått någon support från handeln och storhushållen. Det vore på gränsen till omoraliskt att hålla fast vid gmo-friheten när vi ser att vi inte kan få ett högre pris från våra kunder, säger Swedish Meats informationsdirektör Hampe Mobärg.

Som ATL redan i somras rapporterade öppnade branschorganisationen Kött- och charkföretagen, KCF, för gmo-soja i djurfoder. KCF:s vd Åke Rutegård menar att det nu är upp till varje enskilt slakteri att bestämma om de ska ta efter Swedish Meats eller hålla fast vid gmo-friheten.

Risken för dem som inte följer Swedish Meats är att de utestänger mängder av presumtiva leverantörer som hoppar från det ena slakteriet till det andra beroende på var betalningen är bäst.

Swedish Meats beslut grundar sig på att undvika dramatiskt ökade foderkostnader nästa år. Merkostnaderna för gmo-fri soja kommer att mer än fördubblas år 2006 jämfört med i år, enligt Hampe Mobärg.

- För att vi ska kunna ta på oss en sådan kostnad så måste det finnas ett stöd från handel och konsumenter, och det har vi inte.

Efter KCF:s utspel i somras var protesterna starka. Hampe Mobärg menar att motståndarna till gmo spelar på känslomässiga argument.

- Man kan tycka vad man vill, men det är inte vår uppgift. Vi har en marknad att tillfredsställa, säger han.

För enskilda bönder kan slopandet av gmo-friheten innebära rejäla besparingar. Branschen spelar med små marginaler i alla led och jagar kostnader överallt. Eftersom råvarukostnaden står för 80 procent av foderpriset betyder det mycket att byta ut dyr gmo-fri soja mot billigare gmo-soja.

Ett tecken på att konsumenterna accepterar att djur utfodras med gmo-foder är att importerat kött fortsätter att ta marknadsandelar i Sverige. Konsumenter som efter årsskiftet vill vara säkra på att äta kött från djur som inte fått gmo-foder kan välja Kravmärkt kött.

Jan Olsson

040-601 64 79

jan.olsson@lrfmedia.lrf.se

ATL

Lantbrukets Affarstidning

Måndagen den 24 maj 2010

Nyheter

20 feb 2010

GMO-soja i foder från Lantmännen

Lantmännen har i en leverans sojamjöl från Brasilien uppmätt en inblandning av genmodifierad råvara, som kan vara så stor som 10 procent.

Det aktuella partiet är på 1 200 ton, och levererades i mitten av januari. Det var genom Lantmännens eget kontrollprogram som inblandningen av GMO-sojan upptäcktes.

Kjell Larsson på Lantmännen Foder är inte direkt överraskad över GMO-fyndet som sådant, däremot över att den uppmätta halten av GMO i sojamjölet skulle vara så pass hög som tio procent.

- Vi tror att något exceptionellt har hänt, säger han till ATL. Vi ska nu följa upp det här med vår leverentör i Brasilien. Och vi måste också bekräfta att analysresultatet verkligen stämmer. Först någon gång i mitten av mars tror Kjell Larsson att man kan ha ett svar på frågan vad som hänt.

- Då ska vi sätta oss ned med våra partners i de olika branschorganisationerna, för att diskutera hur vi ska göra i framtiden, säger Kjell Larsson.

Hur mycket får det kosta?

Det finns möjlighet att köpa både brasiliansk och amerikansk soja som ingår i mer omfattande kontrollprogram. Det ger ett större skydd mot inblandning av GMO, men den sojan blir naturligtvis också dyrare. Å andra sidan är det kanske en extra kostnad som Lantmännens kunder ändå måste räkna med ganska snart. Detta eftersom det enligt Kjell Larsson bara är en tidsfråga innan även Brasilien - som hittills varit en sista GMO-fri utpost - börjar tillåta odling av genmodifierad soja. När detta sker kommer priset på konventionellt odlad soja att stiga.

Den svenska mejeribranschen fattade redan 1996 ett policybeslut om att inte använda sig av genmodifierade grödor i mjölkornas foder. LRF följde senare efter. Och ännu verkar det inte som om tiden är mogen att riva upp dessa beslut.

- Vi hade en avstämning med foderhandeln i november, och då kom inga sådana signaler från mejerierna, säger Bengt Everitt på Svensk Mjök.

Frågan är hur policyn om GMO-fritt foder står sig om den konventionella sojan skulle bli märkbart dyrare. Slutligen är det de svenska konsumenternas attityder till GMO som blir avgörande.

Anja Thorsén

040-601 64 70

anja.thorsen@lrfmedia.lrf.se